

171. Bijbelstudie over AMALEK - AMALEQ

עמלק

Deel 2: Gij zult de herinnering aan Amalek uitwissen

In het eerste deel van deze tweedelige studie heb ik er al op gewezen, dat vele bijbeluitleggers de Amalekieten zien als een oerbeeld voor alles wat slecht is, dat Amalek volgens de Joodse traditie symbool staat voor alle vijanden van Israël door de eeuwen heen en in de christelijke traditie gezien wordt als een zinnebeeld van onze zondige natuur. Vandaar dat de Eeuwige Zijn volk de opdracht gaf, om Amalek geheel uit te roeien en elke herinnering aan Amalek van de aarde weg te vagen. Deze opdracht hebben de Israëlieten echter niet of slechts gedeeltelijk uitgevoerd met het gevolg, dat de overgebleven Amalekieten hen nog vele eeuwen lang bleven teisteren nadat ze zich in het Beloofde Land gevestigd hadden.

Ook ten tijde van de Richteren trokken de Amalekieten samen met hun bondgenoten Israël binnen om het te onderwerpen. De Eeuwige leverde Zijn volk, dat Hem vergeten was en de Ba'als en de Asheras diende, eerst uit aan de Arameeërs om hen voor hun ongehoorzaamheid te straffen en hun afgoderij een halt toe te roepen...

שפתיים Shof'tim [Richteren - Krutuman] 3:12-13

“Maar de Israëlieten deden opnieuw wat kwaad is in de ogen des Eeuwigen! Toen maakte de Eeuwige Eg'lon, de koning van Moab, sterk tegen Israël, omdat zij gedaan hadden wat kwaad is in de ogen des Eeuwigen. Hij dan verbond zich met de Ammonieten en de Amalekieten, trok op en versloeg Israël; de Palmstad namen zij in bezit.” (NBG-vertaling).

“En den Israel suma ben du takru agen na ini a ai fu Masra, èn Masra ben meki Eglon, a kownu fu Moab, kon tranga agensi Israel, bikasi den ben du ogri na ini a ai fu Masra. En a ben tyari den Amoni suma naga den Amalèki suma kon na en, èn den ben naki Israel, èn den ben wini a foto fu den palmbon.”

Samen met de Moabieten en de Ammonieten vielen de Amalekieten de Israëlieten aan en versloegen hen, niet alleen de stammen aan de overkant van de Jordaan, maar ook die aan de kant van Jericho, want in vers 13 hebben we gelezen dat ze de Palmstad in bezit namen. Dat was waarschijnlijk een versterkte plaats bij de plek waar voorheen Jericho gestaan heeft, want in Deuteronomium 34:3 wordt Jericho reeds de Palmstad genoemd. Achttien jaar lang bleven de Israëlieten aan koning Eglon, de bondgenoot van Amalek, onderworpen. Toen schreeuwden zij het uit en riepen de Eeuwige om hulp. Hij zond Ehud en Samgar om hen te bevrijden. Israël had vervolgens 80 jaar rust, maar toen de Israëlieten daarna weer ongehoorzaam waren en deden wat slecht is in de ogen van de Eeuwige, leverde Hij hen over aan Jabin, de koning van Kanaän en zijn legeroverste Sisera. Zij maakten de Israëlieten 20 jaar lang het leven ondraaglijk totdat zij de Eeuwige opnieuw om hulp smeekten. Toen liet Hij Barak op bevel van de profetes D'vora [Debora] de weerbare mannen van diverse stammen oproepen, om tegen Sisera te strijden en in de volgende tekst lezen wij, wie aan deze oproep gehoor gaf:

שפתיים Shof'tim [Richteren - Krutuman] 5:14-15

“Uit Efraïm kwamen zij, wier woonplaats in Amalek ligt, in uw gevolg, Benjamin, met uw scharen; uit Makir daalden aanvoerders af, en uit Zebulon dragers van de werversstaf; ook vorsten van Issakar, met Debora. En als Issakar, zo ook Barak! Achter hem aan stormde men het dal in. Onder de geslachten van Ruben waren de overleggingen vele.” (NBG-vertaling).

“Wan lutu fu den ben komopo fu Efrayim agensi Amalèk; baka yu, Benyamin, na mindri fu yu pipel; fesiman ben komopo fu Makir, èn fu Sebulon den suma disi de tyari a pen fu wan skrifiman. So srefi den fesiman fu Isakar ben de nanga Debora; leki Isakar èn so srefi Barak tu; den ben seni en go na futu na a lagi presi. Furu prakseri ben de nanga den fetiman fu Ruben.”

In de Nieuwe Bijbelvertaling staat: “Uit Efraïm kwamen zij, die in Amalek wonen.” Dat wil dus zeggen, dat het stamgebied van Efraïm en het land van de Amalekieten elkaar overlaptten in die tijd. Op zich is dat wel vreemd als men bedenkt dat dit gebied nogal behoorlijk ver verwijderd is van de Negev, dat destijds door de verspieders als woongebied van de Amalekieten werd genoemd, maar blijkbaar had een deel van dat volk zich ook verder noordwaarts gevestigd. In hoofdstuk 12:15, dat we straks nog zullen behandelen, wordt in elk geval gesproken over het gebergte der Amalekieten in het land Efraïm. Hoe dan ook, Sisera werd verslagen en het land had weer 40 jaar rust. Toch opnieuw werd het geduld van de Eeuwige op de proef gesteld, want het leek alsof de geschiedenis zich maar steeds bleef herhalen, alsof de Israëlieten zich in een tijdlus bevonden, want na een periode van rust lezen we steeds weer hetzelfde:

שפתיים Shof'tim [Richteren - Krutuman] 6:1-4

“Maar de Israëlieten deden wat kwaad is in de ogen des Eeuwigen; daarom gaf de Eeuwige hen over in de macht van Midjan gedurende zeven jaar, waarin Midjan de overhand had over Israël. Uit vrees voor Midjan richtten de Israëlieten voor zich de schuilplaatsen in, die in het gebergte liggen, de holen en burchten. Wanneer Israël gezaaid had, kwamen Midjan, **Amalek** en de stammen van het Oosten opdagen en trokken tegen hen op, sloegen hun kamp op in hun gebied en vernielden het veldgewas tot bij Gaza, en lieten geen leeftocht over in Israël, geen schaaap, geen rund of ezel.” (NBG-vertaling).

“En den Israel suma ben du ogri na ini a ai fu Masra, èn Masra ben gi den abra na ini a anu fu den Midyan suma seibi yari langa. En a anu fu Midyan ben wini Israel; èn bikasi fu den Midyan suma, den Israel suma ben kibri densrefi na ini den bergi olo, den olo nanga den tranga presi. En a ben de so dati te den Israel suma ben prani, dan den Midyan suma ben kon, nanga de Amalèki suma nanga den suma fu a owstusei; den ben kon agensi en. En den meki kampu agensi den, èn den ben pori san a pranigran ben meki te leki Gaza, èn den no ben libi no wan nyanyan na baka gi Israel, no wan skapu efu kaw efu buruki.”

Helaas blijkt de bekende gezegde “Een gebrand kind vreest het vuur” voor de Israëlieten niet op te gaan, want zij waren in dit opzicht toch wel dwazer dan de kinderen. Normaal gesproken zou je toch denken, dat iemand, die zich gebrand heeft, voor het vuur oppast om ervoor te zorgen dat het niet nog een keer gebeurt, maar zij deden steeds opnieuw G'ds toornvuur oplaaien! Ze hadden moeten weten, dat Hij ongehoorzaamheid en afvalligheid niet ongestraft laat en toch deden ze het keer op keer. Daarom liet Hij hen telkens weer in benauwdheid brengen door de Amalekieten en hun bondgenoten. Uitgerekend deze verachtelijke aartsvijand Amalek werd door de Eeuwige als gesel gebruikt om de Israëlieten te straffen voor hun afgoderij! Zo lezen wij in de Tanach (NBV): “Elk jaar wanneer het gewas op het veld stond, kwamen de Midjanieten, **de Amalekieten** en nog andere woestijnvolken uit het oosten aanzetten en vielen ze Israël binnen. Ze sloegen hun tenten op en vernietigden de oogsten, tot helemaal in Gaza. Niets lieten ze voor de Israëlieten over om van te leven, nog geen schaaap, geen rund en geen ezel!” Toch ook deze keer toonde de Eeuwige mededogen met Zijn volk toen het Hem om hulp vroeg en stuurde Gid'on [Gideon] om het te verlossen:

שפתיים Shof'tim [Richteren - Krutuman] 6:33-35

“Geheel Midjan nu en **Amalek** en de stammen van het Oosten hadden zich met elkander verenigd; zij waren overgestoken en hadden zich gelegerd in de vlakte van Jizreël. Toen vervulde de Geest des Eeuwigen Gideon: hij blies op de hoorn, en de Abiezrieten werden opgeroepen om hem te volgen. Ook zond hij boden uit door geheel Manasse, en ook dat werd opgeroepen om hem te volgen. Ook zond hij boden uit door Aser, Zebulon en Naftali, en dezen trokken op om zich bij hen aan te sluiten.” (NBG-vertaling).

“Dan ala den Midyan suma nanga den Amalèki suma nanga den pikin fu a owstusei ben kon makandra, èn den ben abra, meki kampu na ini a lagi presi fu Yisreyel. Ma a Yeye fu Masra ben kon na tapu Gideon, èn a ben bro wan tutu, èn den Abiyeser suma ben kon makandra na en. En a ben seni boskopuman panya na a heri Manase, èn den ben kon na en tu; èn a ben seni boskopuman go na Aser, èn na Sebulon, èn na Naftali, èn den ben kon fu miti nanga den.”

Tanach (NBV): “Weer sloten de Midjanieten, de Amalekieten en andere woestijnvolken uit het oosten zich aaneen. Ze staken de Jordaan over en sloegen hun tenten op in de vallei van Yiz're'el [Jizreël]. Toen kwam de Geest van de Eeuwige over Gid'on [Gideon]. Hij blies op de shofar [ramshoorn] om de afstammelingen van Avi'ezer [Abiëzer] onder de wapenen te roepen en zond boden naar het gebied van M'nashe [Manasse] om daar iedereen op te roepen. Hij stuurde ook boden naar de stammen Asher [Aser], Z'vulun [Zebulon] en Naf'tali [Naftali], en ook die voegden zich bij hem.” Gid'on riep vrijwilligers op om zich bij zijn leger aan te sluiten en de eersten die daaraan gehoor gaven waren zijn eigen familieleden, de Abiezrieten, hoewel ze hem pas geleden nog wilden doden omdat hij het altaar van Ba'al afgebroken en de gewijde paal omgehakt had. Maar nu waren ze van hun dwaling overtuigd en erkenden hem als overste in de strijd. Zelfs de weerbare mannen van ver afgelegen stammen sloten zich bij hem aan. Zijn leger was zelfs zo geweldig groot, dat de Eeuwige 31.700 man naar huis terug liet keren zodat er slechts driehonderd strijders overbleven om te voorkomen, dat de Israëlieten de eer van hun overwinning voor zichzelf zouden opeisen door te denken dat ze zich door eigen kracht hebben bevrijd. In het holst nacht gaf de Eeuwige aan Gid'on het bevel om samen met zijn knecht Pura naar beneden te sluipen om het kamp van de vijand te verspieden:

שופטים Shof'tim [Richteren - Krutuman] 7:12-15

“Midjan nu en **Amalek** en al de stammen van het Oosten lagen in de vlakte, talrijk als sprinkhanen, en hun kamelen waren ontelbaar, talrijk als het zand aan de oever der zee. Toen Gideon aankwam, vertelde juist een man een droom aan zijn makker en zeide: Ik heb een droom gehad; zie, een gerstebroodkoek rolde de legerplaats van Midjan binnen, kwam tot aan de tent, stootte die om, zodat ze neerviel, en keerde ze ondersteboven, en daar lag de tent. Toen antwoordde zijn makker en zeide: Dit is niet anders dan het zwaard van Gideon, de zoon van Joas, de Israëliet; G'd heeft Midjan en de gehele legerplaats in zijn macht gegeven! Zodra Gideon het verhaal van de droom en de uitlegging daarvan gehoord had, boog hij zich in aanbidding neder; daarop keerde hij terug naar de legerplaats van Israël en zeide: Staat op, want de Eeuwige heeft de legerplaats van Midjan in uw macht gegeven.” (NBG-vertaling).

“Now den Midyan suma nanga den Amalèki suma nanga ala den suma fu a owstusei ben meki kampu na ini a lagi presi, èn den nomru ben de leki den sprenka, èn yu no ben man teri den kameli; den ben de so furu leki a santi na a sekanti. En di Gideon ben doro, luku, wan man ben taki wan dren nanga en mat, èn a ben taki: Luku, mi ben dren wan dren, èn wan kuku fu groto brede ben lolo kon na ini a legre-kampu fu den Midyan suma, èn a ben kon na wan tenti, èn a ben naki en so dati a ben fadon, èn a drai en fu ondrosei go na loktu, èn a tenti ben didon drape. En en mati ben piki taki: Disi no de wan sani boiti a howru fu Gideon, a manpikin fu Yoas, wan Israel mansuma; bikasi Gado ben gi Midyan nanga en heri legre abra na ini en anu.”

Natuurlijk moet de aanblik van dat reusachtige vijandelijke leger angstaanjagend geweest zijn, maar toen Gid'on [Gideon] hoorde, wat de twee soldaten die op wacht stonden, tegen elkaar zeiden, zag hij dit als het startsein van de Eeuwige om hen onmiddellijk aan te vallen en de overwinning te behalen. En zo gebeurde het ook: de Amalekieten en hun bondgenoten werden volledig door de Israëlieten verslagen en uit het land verdreven. Daarna had Israël veertig jaar rust, maar nadat Gid'on op hoge leeftijd overleden was werden de Israëlieten opnieuw ontrouw aan de Eeuwige en zochten hun heil bij de Ba'al met het gevolg dat ze daarvoor door de Eeuwige werden gestraft. Deze geschiedenis bleef zich steeds herhalen en telkens werden er weer nieuwe rechters over Israël aangesteld: Tola, Ya'ir [Jaïer], Yif'tach [Jefta], Iv'tzan [Ibsan] en Elon. Bij elke rechter staat de plaats vermeld waar hij begraven werd, en dus ook bij Av'don [Abdon], die Elon opvolgde:

שופטים Shof'tim [Richteren - Krutuman] 12:13-15

“Na hem richtte de Piratoniet Av'don [Abdon], de zoon van Hilel, Israël. Hij had veertig zonen en dertig kleinzonen, die op zeventig ezelhengsten reden. Hij richtte Israël acht jaar. En de Piratoniet Av'don, de zoon van Hilel, stierf, en werd begraven te Piraton, in het land Efraïm, in het gebergte der **Amalekieten**.” (NBG-vertaling).

“Na en baka, a Piraton suma Abdon, a manpikin fu Hilel, ben krutu Israel. A ben abi fo tenti manpikin nanga dri tenti granpikin disi ben sidon na tapu seibi tenti yongu buriki; an ben krutu Israel aiti yari langa. En Abdon, a manpikin fu Hilel, a Piraton suma, ben dede, èn den ben beri en na Piraton na ini a kondre fu Efrayim, na ini a bergi fu den Amalèki suma.”

Vers 15 in de Groot Nieuws Bijbel: “Toen stierf hij en werd begraven in Piraton, in het bergland van Efraïm, waar de Amalekieten hadden gewoond.” Nieuwe Bijbelvertaling: “Toen stierf hij en werd begraven in Piraton in Efraïm, in het bergland dat ooit aan de Amalekieten had toebehoord.” Het bergland, dat in de NBG-vertaling hier het gebergte der Amalekieten genoemd wordt, heet in hoofdstuk 7:24 het gebergte van Efraïm. Daaruit blijkt, dat het bergland, dat vroeger de Amalekieten toebehoorde, zich nu in het stamgebied van Efraïm bevond.

Als men deze tekst zo leest zou men de indruk kunnen krijgen, dat de Israëlieten G'ds opdracht uit דברים D'varim [Deuteronomium] 25:17-19, de herinnering aan Amalek voorgoed van de aarde weg te vagen, zouden hebben uitgevoerd, maar niets is minder waar. De Amalekieten waren weliswaar uit het stamgebied van Efraïm verdreven, maar ze bleven de Israëlieten vanuit andere delen van het land aanvallen en plunderen totdat Sha'ul [Saul], de eerste koning van Israël, de Amalekieten en alle andere vijanden uiteindelijk versloeg:

א שמואל Sh'mu'el alef [1 Samuël] 14:47-48

“Nadat Sha'ul [Saul] het koningschap over Israël verworven had, voerde hij oorlog naar alle kanten tegen al zijn vijanden: tegen Moab, de Ammonieten, Edom, de koningen van Soba en de Filistijnen. En overal, waarheen hij zich wendde zegevierde hij. Hij verrichtte dappere daden, versloeg de **Amalekieten**, en redde Israël uit de macht van hen die het plunderden.” (NBG).

“Na so Sha'ul [Saul] ben taki a kownukondre fu Israel abra, èn a ben feti agensi ala en feanti na ibri sei; agensi Moab, èn agensi den Amoni suma, èn agensi Edom, èn agensi den kownu fu Soba, èn agensi den Filistea suma. En ala presi pe a ben go, a ben trobi den. En a ben meki wan legre kon makandra, èn a ben naki den Amalèki suma, èn a ben ferlusu Israel komopo fu a anu fu den suma disi ben pori den.”

Het plunderend leger van de Amalekieten, dat zich in het land Israël zelf bevond was weliswaar verslagen, maar de overwinning was nog niet volledig behaald, want Agag, de koning van Amalek, had zich met de rest van zijn leger teruggetrokken naar zijn eigen stad. Toen kwam de profeet Sh'mu'el [Samuël] bij Sha'ul [Saul] met een boodschap van de Eeuwige:

א שמואל Sh'mu'el alef [1 Samuël] 15:1-35

“Sh'mu'el [Samuël] zeide tot Sha'ul [Saul]: Mij heeft de Eeuwige gezonden om u tot koning te zalven over Zijn volk, over Israël; nu dan, luister naar de woorden van de Eeuwige. Zo zegt Adonai Tz'vaot [de Here der heerscharen]: Ik doe bezoeking over wat **Amalek** Israël heeft aangedaan, hoe hij zich hem in de weg heeft gesteld, toen het uit Egypte trok. Ga nu heen, versla **Amalek**, slaat al wat hij bezit met de ban en spaar hem niet. Dood man en vrouw, kind en zuigeling, rund en schaap, kameel en ezel. Sha'ul riep het volk op en monsterde het te Tela'im, tweehonderdduizend man voetvolk; daarbij tienduizend Judeeërs. Toen Sha'ul de stad van **Amalek** bereikt had, legde hij in het dal een hinderlaag. Sha'ul nu zeide tot de Kenieten: Gaat heen, verwijderd u, trekt weg uit het midden der **Amalekieten**, opdat ik u niet met hen verdelg; gij hebt immers trouw bewezen aan alle Israëlieten, toen zij uit Egypte trokken. Daarop verwijderden zich de Kenieten uit het midden van **Amalek**.

En Sha'ul versloeg **Amalek** van Chavila af tot in de nabijheid van Shur, dat ten oosten van Egypte ligt. **Agag**, de koning van **Amalek**, greep hij levend, maar het gehele volk sloeg hij met de ban door de scherpte des zwaards. Sha'ul echter en het volk spaarden **Agag** en het beste van het kleinvee en van de runderen, ook het naastbeste, verder de lammeren, kortom al wat waardevol was; dat wilden zij niet met de ban slaan. Maar al het vee dat waardeloos was en ondeugdelijk, sloegen zij met de ban. Toen kwam het woord van de Eeuwige tot Sh'mu'el: Het berouwt Mij, dat Ik Sha'ul tot koning heb aangesteld, want hij heeft zich van Mij afgekeerd en mijn bevelen niet uitgevoerd. Hierop ontroerde Sh'mu'el hevig en hij riep tot de Eeuwige de gehele nacht.

Vroeg in de morgen ging Sh'mu'el Sha'ul tegemoet, en Sh'mu'el werd meegedeeld: Sha'ul is te Karmel gekomen en zie, hij heeft zich daar een gedenkteken opgericht; daarna heeft hij zich omgewend en is weggegaan; hij is afgedaald naar Gil'gal. Toen Sh'mu'el bij Sha'ul kwam, zeide deze tot hem: Wees gezegend door de Eeuwige; ik heb het bevel van de Eeuwige uitgevoerd. Maar Sh'mu'el zeide: Wat betekent dan dat geblaat van kleinvee, dat in mijn oren klinkt, en het geloei van runderen, dat ik hoor?

Sha'ul zeide: Die heeft men van de **Amalekieten** meegebracht, want het volk heeft het beste van het kleinvee en van de runderen gespaard om de Eeuwige, uw G'd, offers te brengen; maar de rest hebben wij met de ban geslagen. Toen zeide Sh'mu'el tot Sha'ul: Houd stil, dan zal ik u mededelen wat de Eeuwige in deze nacht tot mij gesproken heeft. Hij zeide tot hem: Spreek. Daarop zeide Sh'mu'el: Zijt gij niet, hoewel gij klein waart in eigen oog, geworden tot een hoofd der stammen van Israël? En heeft de Eeuwige u niet gezalft tot koning over Israël? De Eeuwige had u uitgezonden met de opdracht: Ga heen, sla die boosdoeners, de **Amalekieten**, met de ban, strijd tegen hen, totdat gij hen hebt uitgeroeid. Waarom hebt gij dan niet naar de Eeuwige geluisterd, maar hebt gij u op de buit geworpen en hebt gedaan wat kwaad is in de ogen van de Eeuwige?

Toen zeide Sha'ul tot Sh'mu'el: Ik heb wel naar de Eeuwige geluisterd en ben de weg gegaan, waarop de Eeuwige mij zond en ik heb **Agag**, de koning van **Amalek**, meegebracht, maar **Amalek** zelf heb ik met de ban geslagen. Doch het volk nam van de buit kleinvee en runderen, het beste van het gebannene, om de Eeuwige, uw G'd, offers te brengen in Gil'gal. Maar Sh'mu'el zeide: Heeft de Eeuwige evenzeer welgevallen aan brandoffers en slachtoffers als aan horen naar de stem van de Eeuwige? Zie, gehoorzamen is beter dan slachtoffers, luisteren beter dan het vette der rammen. Voorwaar, weerspanningheid is zonde der toverij en ongezeggenheid is afgoderij en dienen van terafim. Omdat gij het woord van de Eeuwige verworpen hebt, heeft Hij u verworpen, zodat gij geen koning meer zult zijn!

Sha'ul zeide tot Sh'mu'el: Ik heb gezondigd, want ik heb het bevel van de Eeuwige, uw opdracht, overtreden; maar ik vreesde het volk en ik heb naar hen geluisterd. Nu dan, vergeef toch mijn zonde; keer met mij terug, dan zal ik mij voor de Eeuwige neerbuigen. Maar Sh'mu'el zeide tot Sha'ul: Ik zal met u niet terugkeren, want gij hebt het woord van de Eeuwige verworpen; daarom heeft de Eeuwige u verworpen, dat gij geen koning meer over Israël zult zijn. Toen Sh'mu'el zich omkeerde en wilde weggaan, greep Sha'ul de slip van zijn mantel, doch deze scheurde af. Daarop zeide Sh'mu'el tot hem: De Eeuwige heeft heden het koningschap over Israël van u afgescheurd en heeft het gegeven aan uw naaste, die beter is dan gij. Ook liegt de Onveranderlijke Israëls niet en Hij kent geen berouw; want Hij is geen mens, dat Hij berouw zou hebben.

Maar hij zeide: Ik heb gezondigd; bewijs mij nu toch eer in tegenwoordigheid van de oudsten van mijn volk en van Israël. Keer toch met mij terug, dan wil ik mij voor de Eeuwige, uw G'd, neerbuigen. Hierop keerde Sh'mu'el terug achter Sha'ul. En Sha'ul boog zich neer voor de Eeuwige. Toen zeide Sh'mu'el: Breng **Agag**, de koning van **Amalek**, bij mij. Welgemoed ging **Agag** naar hem toe, want hij zeide: Voorwaar, de bitterheid van de dood is geweken. Maar Sh'mu'el zeide: Zoals uw zwaard vrouwen kinderloos maakte, zo zal onder de vrouwen uw moeder kinderloos worden. Daarop hieuw Sh'mu'el **Agag** aan stukken voor het aangezicht van de Eeuwige te Gil'gal. Sh'mu'el begaf zich naar Rama, maar Sha'ul ging naar zijn huis, naar Giv'at Sha'ul [Gibeon]. Sh'mu'el zag Sha'ul niet meer tot de dag van zijn dood, maar Sh'mu'el droeg leed over Sha'ul. En de Eeuwige had berouw, dat Hij Sha'ul tot koning over Israël had aangesteld." (NBG-vertaling).

"Sh'mu'el [Samuel] ben taki gi Sha'ul [Saul] tu taki: Masra ben seni mi fu salfu yu leki kownu abra En pipel, abra Israel; now fu dat'ede, arki na a sten fu den wortu fu Masra. Na so Masra fu den legre taki: Mi memre a sani disi Amalèk ben du nanga Israel, fa a ben luru en na a pasi di a ben komopo fu Egipti. Now go naki amalèk, èn figi den puru krin-krin, nanga alasani disi den abi, èn no kibri den; ma kiri man nanga uma, pikinnengre nanga pikin na bobi, kaw nanga skapu, kameli nanga buriki. En Sha'ul ben kari a pipel kon makandra, èn a ben teri den na ini Tela'im, tu hondro dusun fetiman, nanga tin dusun man fu Yuda. En Sha'ul ben kon na wan foto fu den Amalèki suma, èn a ben go kibri na ini wan lagi presi. En Sha'ul ben taki gi den Keni suma taki: Komopo, puru unsrefi na mindri fu den Amalèki suma; noso mi sa figi un puru makandra nanga den; bikasi un ben sori bun-ati gi

den Israel suma di den ben komopo fu Egipti. So den Keni suma ben komopo na mindri fu den Amalèki suma.

En Sha'ul ben naki den Amalèki suma komopo fu Chavila te doro krosibei na Shur, disi de na abrasei fu Egipti. En a ben taki Agag, a kownu fu den Amalèki suma, libilibi, ma a ben figi a heri pipel puru krin-krin nanga howru. Ma Sha'ul nanga a pipel ben kibri Agag nanga den moro bun skapu, nanga den kaw nanga den fatu meti, nanga den pikin skapu, nanga alasani disi ben de bun, èn den no ben wani fu figi den puru krin-krin; ma alasani disi ben de takru, èn disi ben pori kaba, dati den ben figi puru krin-krin. Dan a wortu fu Masra ben kon na Sh'mu'el taki: Mi abi sari dati Mi ben meki Sha'ul leki kownu; bikasi a ben drai baka fu waka na Mi baka, èn a no ben du Mi komanderi. En Sh'mu'el ben abi wan hebi sari, èn a ben krei na Masra a heri neti langa.

En di Sh'mu'el ben opo fruku mamanten fu miti Sha'ul, den ben taigi Sh'mu'el taki: Sha'ul ben kon na Karmel, èn luku, a ben seti wan monumenti drape gi ensrfefi, èn dan a ben drai lontu, pasa go na Gil'gal. En Sh'mu'el ben kon na Sha'ul; èn Sha'ul ben taki gi en taki: Masra musu blesi yu; mi ben du a komanderi fu Masra. En Sh'mu'el ben taki: Da san a bari fu den skapu disi kon na ini mi yesi wani taki, nanga den bari fu den kaw disi mi yere?

En Sha'ul ben piki taki: Den ben tyari den komopo fu den Amalèki suma; bikasi a pipel ben kibri den moro bun skapu nanga den kaw fu meki ofrandi gi Masra yu Gado; èn wi ben figi den sani disi ben tan abra puru krin-krin. Dan Sh'mu'el ben taki gi Sha'ul taki: Tan, èn mi sa taigi yu san Masra ben taki gi mi a neti disi. En a ben piki en taki: Taki now. En Sh'mu'el ben taki: Di yu ben de pikin na ini yu eigi ai, yu no ben tron a ede fu den famiri fu Israel, èn Masra no ben salfu yu leki kownu abra Israel? En Masra ben seni yu go na wan waka, èn A ben taki: Go figi den sondu suma puru krin-krin, den Amalèki suma, èn feti agensi den te leki den no de moro sref'srefi. Fu san'ede dan yu no ben arki na a sten fu Masra, ma yu ben lon go na tapu den winisani, èn yu ben du ogri na ini a ai fu Masra?

En Sha'ul ben taki gi Sh'mu'el taki: Iya, mi ben arki na a sten fu Masra, èn mi ben go na a pasi pe Masra ben seni mi go, èn mi ben tyari Agag, a kow nu fu Amalek, kon baka, èn mi ben figi den Amalèki suma puru krin-krin. Ma a pipel ben teki den winisani, den skapu nanga den kaw, a moro bun wan fu den sani disi wi ben musu figi puru krin-krin, fu meki ofrandi gi Masra yu Gado na Gilgal. En Sh'mu'el ben piki taki: Masra abi so bigi prisiri nanga bron-ofrandi nanga ofrandi leki efu wan suma gi yesi na a sten fu Masra? Luku, fu gi yesi de moro bun leki fu meki ofrandi, èn fu arki de moro bun leki a fatu fu den man skapu. Bikasi fu feti agensi Gado de leki towfru wroko, èn tranga yesi de leki takrudu nanga afkodrei wroko Bikasi yu ben trowe a wortu fu Masra, En ben trowe yu tu leki kownu!

En Sha'ul ben piki Sh'mu'el taki: Mi ben du sondu, bikasi mi ben pasa a komanderi fu Masra nanga den wortu fu yu, bikasi mi ben frede a pipel, èn mi ben arki na den sten. Now fu dat'ede, mi begi yu, gi pardon na mi sondu èn drai baka nanga mi, fu mi kan anbegi Masra. En Sh'mu'el ben piki Sha'ul taki: Mi no sa go baka nanga yu, bikasi yu ben trowe a wortu fu Masra, èn Masra ben trowe yu leki kownu abra Israel. En di Sh'mu'el ben drai lontu fu waka gowe, a ben grabu a kaba-pisi fu en dyakti, èn a ben priti. En Sh'mu'el ben taki gi en taki: Masra ben priti a kownukondre fu Israel komopo fu yu tide, èn A ben gi en na wan fu yu kondreman disi de moro bun leki yu. En fu tru a Tranga Wan fu Israel no sa lei efu kenki En prakseri; bikasi A no de wan libisuma fu En musu kenki prakseri.

Dan a ben taki: Mi ben du sondu; toku gi mi lespeki, mi begi yu, na fesi fu den gransuma fu mi pipel, èn na fesi fu Israel, èn drai go baka nanga mi, fu mi kan anbegi Masra, yu Gado. So Sh'mu'el ben drai go baka nanga Sha'ul, èn Sha'ul ben anbegi Masra. Dan Sh'mu'el ben taki: Tyari Agag, a kownu fu den amalèki suma, kon na mi. En Agag ben kon na en nanga prisiri-fasi. Bikasi Agag ben taki: Fu tru, a bita fu dede ben pasa. En Sh'mu'el ben taki: So leki yu howru ben meki uma fu de sondo pikin, so yu mama sa de sondo wan pikin na mindri fu den uma. En Sh'mu'el ben koti Agag pis'pisi na fesi fu Masra na Gil'gal. Dan Sh'mu'el ben go na Rama; èn Sha'ul ben go na en oso na Giv'at Sha'ul [Gibea fu Saul]. En Sh'mu'el no ben kon moro fu luku Sha'ul te leki a dei disi a ben dede; toku Sh'mu'el ben firi sari gi Sha'ul; èn Masra ben abi sari dati A ben seti Sha'ul leki kownu abra Israel."

Dit uitgebreide verslag over de koningen Sha'ul en Agag is opgenomen in de haftara van de parasha זכור Zachor, die op de Shabat voor Purim gelezen wordt. In deze haftara kreeg Sha'ul bij monde van de profeet Sh'mu'el de opdracht van de Eeuwige om tegen de Amalekieten op te

trekken en geen persoon of vee te sparen, maar volledig uit te roeien. Zoals we in vers 48 van hoofdstuk 14 gelezen hebben, had Sha'ul de Amalekieten al eerder verslagen, maar nog niet definitief. Daarom was het bevel van de Eeuwige uit דְּבַר־יְיָ D'varim [Deuteronomium] 25:17-19, de herinnering aan Amalek onder de hemel uit te wissen, nog steeds van toepassing en moest door Sha'ul alsnog volledig uitgevoerd worden.

Dat lijkt mij geen makkelijke opgave, want enerzijds heeft dit bevel van de Eeuwige, om een heel volk inclusief vrouwen en kinderen uit te roeien later heel veel kritiek opgeroepen omdat het hierbij naar huidige maatstaven om genocide gaat, maar anderzijds was de opdracht, die Sh'mu'el aan Sha'ul doorgaf desondanks toch ook wel een voorbeeld van G'ds lankmoedigheid. We moeten hierbij namelijk niet over het hoofd zien, dat Sha'ul nu pas het vonnis moest voltrekken, dat al ruim 400 jaar eerder over de Amalekieten werd uitgesproken na hun wrede en weerzinwekkende moordpartij op de weerloze en uitgeputte bejaarden, vrouwen en kinderen van Israël bij Rafidim in de woestijn.

Ze hadden dus 400 jaar de tijd gehad om tot inkeer te komen, berouw te tonen, hun slechte en gruwelijke levenswijze af te zweren en hun afkeer van de G'd van hun voorouders los te laten. Zij waren immers de nakomelingen van Esau en wisten maar al te goed wie de Eeuwige was. Deze kans heeft Amalek echter niet gegrepen. In plaats daarvan bleven ze hun kinderen en kindskinderen met hun afgrondelijke haat tegen de G'd van Israël en Zijn volk vergiften! De kinderen van Amalek leerden de Israëlieten en hun G'd al van de wieg aan haten en hadden slechts één doel voor ogen: hen uit te roeien! En dat probeerden ze keer op keer! De bejaarde Amalekieten hadden dus al een heel leven vol Jodenhaat en gruweldaden achter zich en de kinderen van Amalek waren tikkende tijdbommen die door hun ouders op scherp werden gezet om later een enorme en allesvernietigende ontploffing te weeg te brengen en slechts op één enkele wijze onschadelijk gemaakt konden worden. Zo onschuldig waren zij dus niet.

Daarom kreeg Sha'ul de opdracht, de Amalekieten met wortel en tak uit te roeien om eens en altijd van dit kwaad af te zijn. Zij waren immers het oerbeeld voor alles wat slecht is! Sha'ul voerde deze opdracht weliswaar uit, maar toch net niet helemaal, met alle gevolgen van dien. Haman, de Agagiet, de jodenhater, is daar een veelzeggend voorbeeld van! Er staat in vers 8 van het hier geciteerde hoofdstuk 15 wel, dat Sh'aul op koning Agag na alle Amalekieten heeft laten doden, maar uit het feit, dat Israël ook in latere tijden door Amalek werd aangevallen en volgens Psalm 83 zelfs in de eindtijd samen met zijn bondgenoten erop uit is om Israël te vernietigen, kunnen we veronderstellen dat velen van de Amalekieten ontkomen waren.

Tot ongenoegen van de Eeuwige en Zijn profeet spaarde Sha'ul de koning der Amalekieten, Agag, de voorouder van Haman, en de beste schapen, geiten en runderen. Sh'mu'el sprak hem hierop aan en Sha'ul probeerde zich er uit te redden met de bewering, dat het vee bedoeld was om te Gil'gal aan de Eeuwige te offeren. De profeet trapte daar echter niet in en deed met zijn antwoord op Sha'ul een beroep op diens geweten, want als koning van Israël had hij moeten weten, dat gehoorzaamheid voor de Eeuwige veel meer waard is dan de beste offers en dat het luisteren naar Zijn geboden en inzettingen boven het vet van de rammen gaat. Opstandigheid en weerspanning daarentegen is voor Hem even erg als tovenarij en waarzeggerij, en eigenzinnigheid is voor Hem even slecht als afgoderij!

Daar kunnen ook wij een belangrijke les uit leren. Wij kunnen namelijk nog zo geestelijk doen en fanatiek zijn in onze g'dsdienst oefeningen, maar als wij denken dat we G'ds wet niet meer hoeven na te leven en uit een vermeend gevoel van vrijheid ongehoorzaam zijn aan G'ds geboden en inzettingen, dan wordt het de hoogste tijd, ons deze woorden van de profeet Sh'mu'el zeer ter harte te nemen! Gehoorzaamheid is voor de Eeuwige nog steeds meer waard dan lofoffers met onze lippen! Ook al beweert men vervuld te zijn met de Heilige Geest, maar als men zich niet aan G'ds wet, de Tora onderwerpt, dan is men nog steeds in het vlees! Dat zijn niet mijn woorden, maar die van die andere Sha'ul, de apostel Paulus: *“Want zij, die naar het vlees zijn, hebben de gezindheid van het vlees, en zij, die naar de Geest zijn, hebben de gezindheid van de Geest. Want de gezindheid van het vlees is de dood, maar de gezindheid van de Geest is leven en vrede. Daarom dat de gezindheid van het vlees vijandschap is tegen G'd; want het onderwerpt zich niet aan de wet G'ds; trouwens, het kan dat ook niet: zij, die in het vlees zijn, kunnen G'de niet behagen!”* (Romeinen 8:7, NBG-vertaling).

Sha'ul, de koning van Israël had de boodschap van Sh'mu'el blijkbaar goed begrepen en gaf toe dat hij gezondigd had en dat hij uit angst voor zijn eigen soldaten, die blijkbaar de buit voor

zichzelf wilden hebben, zijn opdracht om niet alleen alle Amalekieten, maar ook al hun vee te doden, niet volledig had uitgevoerd. Hij vroeg de profeet weliswaar om vergeving, maar het kwaad was al geschied en de Eeuwige vond hem niet langer geschikt voor zijn ambt als koning. Het koningschap werd hem ontnomen en Agag, de gevangengenomen koning van Amalek, wiens leven door Sha'ul gespaard was, werd door de profeet Sh'mu'el alsnog gedood.

Zoals ik al heb gezegd betekende dit echter niet het einde van de bedreiging door Amalek, want uit de volgende passages blijkt, dat de Amalekieten nog volop aanwezig waren rondom de Negev, die in de NBG-vertaling het Zuiderland genoemd wordt en tot hun oorspronkelijke woongebied behoorde. Sha'ul legde zich er niet bij neer dat het koningschap hem ontnomen was en probeerde telkens weer zijn schoonzoon David, die door de Eeuwige als zijn opvolger was aangesteld, te doden. Om aan Sha'ul te ontkomen zocht David zijn toevlucht in het land der Filistijnen en stelde zijn 600 man en zichzelf in dienst van Achish [Akis], de koning van Gat.

א שמואל Sh'mu'el alef [1 Samuël] 27:7-11

*“En de duur van Davids verblijf in het gebied der Filistijnen was een jaar en vier maanden. David nu en zijn mannen trokken uit en deden overvallen op de Gesurieten, de Gizrieten en de **Amalekieten**; want dezen zijn de bewoners van het land van oudsher, in de richting van Shur tot aan het land Egypte. Telkens wanneer David dat land overviel, liet hij man noch vrouw in leven; hij roofde kleinvee, runderen, ezels, kamelen en klederen en kwam dan weer bij Achish [Akis] terug. Vroeg Achish: Waar hebt gij heden een inval gedaan? dan antwoordde David: In het Zuiderland van Juda, of: in het Zuiderland van de Jerachmeëlieten, of: in het Zuiderland van de Kenieten. David liet man noch vrouw in leven om ze naar Gat mee te voeren, want hij dacht: Laten zij ons niet verraden en zeggen: zo heeft David gehandeld. Dit was zijn gewoonte, zolang hij in het gebied der Filistijnen verbleef.”* (NBG-vertaling).

“Na a ten dati, David ben libi na ini a kondre fu den Filistea suma wan heri yari nanga fo mun langa. En David nanga en mansuma ben opo go feti nanga den Gesuri suma, nanga den Girsu suma, nanga den Amalèki suma, bikasi den folku disi fosi ben libi na ini a kondre fu Shur te leki Eipti. En David ben naki a kondre, èn a no ben libi no wan mansuma efu umasuma na libi, ma a ben teki den skapu, nanga den kaw, nanga den buriki, nanga den kemeli nanga den krosi tyari gowe, èn dan a ben drai kon baka na Akis. En Akis ben taki: Pe un ben go feti tide? En David ben piki en taki: Na a zuidkondre fu Yuda, efu na zuidsei fu den Yerachme'eli suma, efu na zuidsei fu den Keni suma. En David no ben hori wan man efu wan uma na libi fu tyari wan boskopu go na Gat bikasi a ben taki: Noso den sa taki abra wi taki: Na so David ben du. Disi ben de en gwentu so langa a ben libi na ini a kondre fu den Filistea suma.”

David en zijn mannen sloegen hier twee vliegen met één klap: enerzijds waren zij in het land der Filistijnen veilig voor Sha'ul, die hen in hun eigen land achterna zat, en anderzijds waren zij in het geheim bezig, het vonnis over de Amalekieten, dat de Eeuwige bij monde van Moshe had uitgesproken en door Sha'ul slechts gedeeltelijk werd uitgevoerd, alsnog te volstrekken, wat hen ook nog een rijke buit opleverde. Volgens sommige geleerden waren de Gesurieten en de Gizrieten waarschijnlijk takken van de Amalekieten.

א שמואל Sh'mu'el alef [1 Samuël] 28:16-20

Toen de Filistijnen tegen Shunem oprukten en Sha'ul [Saul] hun enorme leger zag, werd hij bang en zocht een waarzegster op om de geest van de intussen al overleden profeet Sh'mu'el [Samuël] om raad te vragen. *“Toen sprak Sh'mu'el: Waarom raadpleegt gij mij; de Eeuwige is immers van u geweken en uw vijand geworden. De Eeuwige heeft gedaan, zoals Hij door mijn dienst gesproken had: de Eeuwige heeft het koningschap uit uw hand gescheurd en aan uw naaste, aan David, gegeven. Omdat gij naar de Eeuwige niet geluisterd hebt en zijn brandende toorn over **Amalek** niet hebt doen komen, daarom heeft de Eeuwige u op deze dag dit aangedaan. De Eeuwige zal ook Israël met u in de macht der Filistijnen geven, en morgen zult gij met uw zonen bij mij zijn. Ook het leger van Israël zal de Eeuwige in de macht der Filistijnen geven. Op hetzelfde ogenblik viel Sha'ul in zijn volle lengte op de grond, zeer bevreesd door de woorden van Sh'mu'el.”* (NBG-vertaling).

“Dan Sh’mu’el ben taki: Dan fu san’ede yu de aksi mi, efu Masra ben libi yu, èn A ben tron yu feanti? En Masra ben du nanga yu so leki A ben taki doro mi kaba; bikasi Masra ben puru a kownukondre komopo fu yu anu, èn A ben gi en na yu kondreman, dati na David. Bikasi yu no ben gi yesi na a sten fu Masra, èn yu no ben meki En faya-hatibron fadon na tapu Amalèk; fu dat’ede Masra ben du a sani disi nanga yu tide. Moro fara, Masra sa gi Israel nanga yusrefi na ini a anu fu den Filistea suma tu, èn tamara yu nanga den manpikin fu yu sa de nanga mi. So srefi Masra sa gi a legre fu Israel abra na ini a anu fu den Filistea suma. Dan a momenti dati, Sha’ul ben fadon langa langa na tapu a doti, èn a ben frede tumusi bikasi fu den wortu fu Sh’mu’el.”

De verschijning, die hier de profeet Sh’mu’el moest voorstellen, was in werkelijkheid natuurlijk niets anders dan een boze geest, want als het de ware Sh’mu’el geweest was, wat al volstrekt onmogelijk was omdat hij reeds in de nabijheid van de Eeuwige was, dan zou hij Sha’ul in elk geval opgeroepen hebben zich te bekeren, berouw te tonen, David uit zijn ballingschap terug te roepen en de troon aan hem over te dragen, maar in plaats daarvan liet hij hem schrikken door hem te laten weten wat er spoedig met hem gebeuren zou. Om echter geloofwaardig over te komen als zijnde de profeet verweet hij hem zijn ongehoorzaamheid aan de opdracht van de Eeuwige, de Amalekieten uit te roeien omdat hij hun koning Agag had gespaard. In de tussentijd hadden de Amalekieten, die destijds na de verpletterende nederlaag van koning Agag aan hun totale vernietiging door Sha’ul ontkomen waren, Tziq’lag [Siklag], de stad van David, tijdens zijn afwezigheid overvallen en geplunderd:

א שמואל Sh’mu’el alef [1 Samuël] 30:1-5 en 9-19

“Toen David met zijn mannen op de derde dag in Tziq’lag kwam, hadden de **Amalekieten** een inval gedaan in het Zuiderland en Tziq’lag overvallen; Tziq’lag hadden zij veroverd en met vuur verbrand. En de vrouwen die daar waren, jong en oud, hadden zij gevangengenomen, zonder iemand te doden; zij dreven ze weg en gingen huns weegs. David kwam met zijn mannen bij de stad en zie, zij was met vuur verbrand, en hun vrouwen, zonen en dochters waren gevangengenomen. Toen verhieven David en het volk dat bij hem was, hun stem en weenden, tot zij niet meer wenen konden. Ook de beide vrouwen van David waren gevangengenomen: Achinoam, de Jizreëlitische, en Avigail, de vrouw van de Karmeliet Naval.” - “Toen ging David heen met de zeshonderd mannen die bij hem waren, en zij kwamen aan de beek Besor. Terwijl de rest achterbleef, zette David met vierhonderd man de vervolging voort. Tweehonderd mannen die te uitgeput waren om de beek Besor over te trekken, bleven achter.

Toen vonden zij op het veld een Egyptenaar en brachten hem bij David. Zij gaven hem brood en hij at, zij lieten hem water drinken, en gaven hem een schijf geperste vijgen en twee rozijnenkoeken, en toen hij dat gegeten had, keerde zijn geest in hem terug, want hij had gedurende drie dagen en drie nachten niets gegeten of gedronken. Daarop vroeg David hem: Van wie zijt gij en waar komt gij vandaan? Hij antwoordde: Ik ben een Egyptische jongeman, een slaaf van een **Amalekiet**. Mijn heer heeft mij achtergelaten, omdat ik drie dagen geleden ziek werd. Wij hadden een inval gedaan in het Zuiderland van de Keretieten, in het gebied van Juda en in het Zuiderland van Kalev, en Tziq’lag hebben wij met vuur verbrand.

David vroeg hem: Zoudt gij mij naar deze bende kunnen brengen? Hij zeide: Zweer mij bij G’d, dat gij mij niet zult doden, en mij niet aan mijn heer zult uitleveren; dan zal ik u naar die bende brengen.

Hij bracht hem erheen, en zie, zij lagen verspreid over de gehele streek, etende, drinkende en feestvierende wegens heel die grote buit, die zij uit het land der Filistijnen en uit het land van Juda geroofd hadden. David richtte een slachting onder hen aan, van de schemering af tot aan de avond van de volgende dag; en niemand van hen ontkwam, behalve vierhonderd jonge mannen, die op de kamelen wegreden en ontvluchtten. David redde alles wat de **Amalekieten** geroofd hadden; ook zijn beide vrouwen bevrijdde hij. Zij misten hoegenaamd niets, zonen noch dochters, noch iets van de buit, ja niets van wat zij hun ontroofd hadden; alles bracht David terug.” (NBG-vertaling).

“En a ben pasa so dati di David nanga den man fu en ben kon na Siklag na di fu dri dei, dan den Amalèki suma ben kon feti na a zuidsei èn na Siklag, èn den ben naki Siklag, èn den ben bron en nanga faya. En den ben taki den uma disi ben de drape leki srafu; den no ben kiri

iniwan fu den, bigiwan efu pikinwan, ma den ben tyari den gowe, èn den ben teki den pasi. So David nanga den man fu en ben kon na ini a foto, èn luku, den ben bron en nanga faya, èn den ben teki den weifi, den manpikin nanga den umapikin leki srafu tyari gowe. Dan David nanga den suma disi ben de nanga en ben opo den sten en krei te leki den no ben abi tranga fu krei moro. En den ben teki den tu weifi fu David leki srafu tu; Achinoam, a uma fu Yisre'el, nanga Avigail, a weifi fu a Karmeli mansuma Naval.” - “So David ben go, en nanga en siksi hondro man disi ben de nanga en, èn den ben kon na a kriki Besor, pe den suma disi ben wakti na baka ben tan. Ma David ben lon go doro, en nanga fo hondro mansuma, bikasi tu hondro mansuma ben tan na baka, bikasi den ben weri tumusi fu abra a kriki Besor.

En den ben feni wan Egipti suma na ini a firi, èn den ben tyari en kon na David, èn den ben gi en brede, èn a ben nyan, èn den ben meki en dringi watra. En den ben gi en wan pisi fu wan figa kuku, èn den ben gi en tu korenti kuku; èn di a ben nyan kaba, a ben kisi ensrefi baka, bikasi dri dei nanga dri neti langa a no ben nyan wan brede efu dringi watra. En David ben aksi en taki: Suma na yu masra? En pe yu ben komopo? En a ben piki taki: Mi de wan Egipti yongu man, wan dinari fu wan Amalèki suma; èn mi masra ben libi mi na baka, bikasi dri dei na baka mi ben kon siki. Wi ben feti na a zuidsei fu den Kereti suma, na ini a birti fu Yuda èn na a zuidkondre fu Kaleb, èn wi ben bron Siklag nanga faja. En David ben taki gi en taki: Yu kan tyari mi go na a legre disi? En a ben piki taki: Sweri mi na Gado dati yu no sa kiri mi efu gi mi abra na ini a anu fu mi masra, èn mi sa tyari yu go na a legre dati.

En di a ben tyari en go drape, luku, den ben panya abra a heri birti, èn den ben prisiri nanga nyanyan nanga dringi nanga dansi fu ala a bigi winisani disi den ben teki komopo fu a kondre fu den Filistea suma èn komopo fu a kondre fu Yuda. En David ben naki den fu mofoneti te doro mofoneti fu a tra dei, èn no wan mansuma ben lowe go kibri fu den boiti fo hondro yongu man disi ben rei den kameli èn den ben lowe. En David ben kisi alasan baka disi den Amalèki suma ben tyari gowe, èn David ben ferlusu en tu weifi. En no wan sani ben mankeri den, no wan pikin sani efu wan bigi sani; no wan fu den manpikin efu den umapikin, efu den winisani, efu iniwan tra sani disi den ben teki tyari gowe; David ben kisi alasan baka.”

Toen de Filistijnen naar Yiz're'el [Jizreël] oprukten om tegen Sha'ul ten strijde te trekken, keerde David met zijn mannen terug naar Tziq'lag [Siklag]. Tot hun ontzetting zagen zij bij aankomst, dat hun aartsvijanden, de Amalekieten, misbruik gemaakt hadden van de situatie en tijdens hun afwezigheid hun onbewaakte stad hadden overvallen, leeggeplunderd, verwoest en volledig in de as gelegd. Alle vrouwen en kinderen van Davids legertje werden ontvoerd, ook de beide vrouwen van David zelf.

Natuurlijk waren zij daar heel boos en verdrietig over dat hun dierbaren als gevangenen waren weggevoerd, maar toch moeten wij daarin ook G'ds beschermende hand zien, die ervoor gezorgd had, dat de Amalekieten de vrouwen en kinderen in elk geval niet gedood hadden, maar hen spaarden om hen te verkopen of als slavinnen en slaven te gebruiken.

Men zou zeggen dat David hier koekje van eigen deeg kreeg omdat hij eerder ook de steden van de Amalekieten had aangevallen en veroverd, maar toch gaat die vergelijking niet helemaal op. David ging hen openlijk aanvallen en niet achterbaks overvallen en bovendien reed hij altijd in eigen persoon voorop in de strijd terwijl de laffe Amalekieten hun stad overvielen toen David en zijn mannen afwezig waren, want het was al sinds de overval op Israëls zwakke en weerloze achterhoede in de woestijn de aloude tactiek van de Amalekieten, om voor hun overval misbruik te maken van ongunstige omstandigheden en de Israëlieten op hun zwakste plekken te raken.

Hoewel ze allemaal vermoeid en afgemat waren na de lange driedaagse tocht van het kamp van de Filistijnen tot hun verwoeste stad, aarzelden zij niet om de Amalekieten te achtervolgen en hun gezinnen te bevrijden. Tweehonderd van hen bleven echter bij de beek Besor achter omdat ze te uitgeput waren om over te steken, maar de overige vierhonderd man konden met behulp van een Egyptenaar de Amalekieten alsnog inhalen en hen makkelijk verslaan hoewel zij veruit in de meerderheid waren, want velen van hen waren dronken. David en zijn mannen stormden hun kamp binnen en richtten een bloedbad aan van de ochtendschemering tot de late avond. Niemand van hen ontkwam, behalve vierhonderd jonge mannen, die op hun kamelen waren gesprongen en er vandoor gingen.

De schrijver van dit verslag gaat er helaas niet nader op in dat de Amalekieten ook deze keer niet volledig waren uitgeroeid, maar dat er toch nog vierhonderd man wisten te ontsnappen! Hij gaat in zijn verslag gewoon verder met de vermelding, dat David alle vrouwen en kinderen wist

te bevrijden en alles wat de Amalekieten hadden weggeroofd, terug te halen. Op zich zou je nu kunnen zeggen 'einde goed - alles goed', want het is toch noch met een happy end afgelopen, ware het niet dat er toch nog vierhonderd Amalekieten konden ontsnappen! Uit dit overblijfsel is later namelijk toch nog de meest beruchte en meest meedogenloze Amalekiet voortgekomen: Haman, de Agagiet, een rechtstreekse nakomeling van koning Agag!

Terwijl David de Amalekieten versloeg, werd het leger van Israël door de Filistijnen verslagen en Sha'ul en zijn zonen Y'honatan [Jonathan], Avinadav [Abinadab] en Malki-Shua [Malkisua] gedood. En dit slechte nieuws werd uitgerekend door een Amalekiet aan David overgebracht:

ב שמואל Sh'mu'el bet [2 Samuël] 1:1-15

*“Na de dood van Sha'ul, toen David, teruggekeerd van het verslaan der **Amalekieten**, twee dagen in Tziq'lag vertoefd had, kwam er op de derde dag een man uit het leger, bij Sha'ul vandaan, met gescheurde klederen en aarde op zijn hoofd. Toen hij bij David kwam, wierp hij zich ter aarde en boog zich neer. En David vroeg hem: Vanwaar komt gij? Hij zeide tot hem: Ik ben ontkomen uit het leger van Israël. Daarop vroeg David hem: Wat is er geschied? Vertel het mij. Hij antwoordde: Het volk is gevlucht uit de strijd; niet alleen zijn velen van het volk gevallen en omgekomen, maar ook Sha'ul en zijn zoon Y'honatan zijn dood.*

*David zeide tot de jongeman die hem het bericht bracht: Hoe weet gij, dat Sha'ul en zijn zoon Y'honatan dood zijn? De jongeman die hem het bericht bracht, zeide: Ik bevond mij toevallig op het gebergte Gil'boa; en zie, Sha'ul leunde op zijn speer, zie, de wagens en de ruiters drongen op hem aan. Toen wendde hij zich om, zag mij en riep mij; en ik zeide: Hier ben ik. Daarop vroeg hij mij: Wie zijt gij? Ik antwoordde hem: Ik ben een **Amalekiet**. Toen zeide hij tot mij: Treed op mij toe en dood mij, want een duizeling heeft mij bevangen, maar mijn leven is nog geheel in mij. Toen trad ik op hem toe en doodde hem, want ik begreep, dat hij, na eenmaal gevallen te zijn, toch niet in leven zou blijven. Daarop nam ik de diadeem, die om zijn hoofd en de armband, die om zijn arm was; en deze breng ik hier aan mijn heer.*

*Toen greep David zijn klederen en scheurde ze; en alle mannen die bij hem waren, evenzo. En zij weeklaagden, weenden en vastten tot de avond over Sha'ul, over zijn zoon Y'honatan, over het volk van de Eeuwige en over het huis Israëls, omdat zij door het zwaard gevallen waren. David nu vroeg de jongeman die hem het bericht had gebracht: Vanwaar zijt gij? Hij antwoordde: Ik ben de zoon van een vreemdeling, een **Amalekiet**. Daarop zeide David tot hem: Hoe? Hebt gij u niet ontzien, uw hand uit te steken om de gezalfde des Eeuwigen om te brengen? Toen riep David een van zijn jongemannen en gebod: Treed nader, stoot hem neer. Deze sloeg hem, zodat hij stierf.” (NBG-vertaling).*

“Now a ben pasa so dati baka a dede fu Sha'ul, di David ben kon baka fu srakti den amalèki suma, dan David ben tan na ini Siklag tu dei langa. En a ben pasa so dati na di fu dri dei, luku, dan wan man ben komopo fu a kampu fu Sha'ul nanga en krosi priti nanga doti na tapu en ede; èn a ben de so dati di a ben kon na David, a ben fadon na gron fu gi en grani. En david ben aksi en taki: Pe yu ben komopo? En a ben piki en taki: Mi ben lowe komopo fu a kampu fu Israel. En David ben aksi en taki: Fa alasani ben waka? Mi begi yu, taigi mi. En a piki taki: A pipel ben lowe fu a feti, èn furu fu a pipel ben fadon dede tu; èn Sha'ul nanga en manpikin Y'honatan dede tu.

En David ben aksi a yongu man disi ben taigi en taki: Fa yu sabi dati Sha'ul nanga Y'honatan en manpikin dede kaba? En a yongu man disi ben taigi en ben piki taki: Mi ben de na tapu a bergi Gilboa, èn luku, Sha'ul ben beni na tapu en lansri, èn luku, den asiwagi nanga den asiman ben lon tranga na en baka. En di a ben luku na en baka, a ben si mi, èn a ben kari mi kon. En mi ben piki en taki: Mi de dya. En Sha'ul ben aksi mi taki: Suma na yu? En mi ben piki en taki: Mi na wan Amalèki suma. A ben piki mi agen taki: Mi begi yu, tanapu tapu mi èn naki mi kiri; bikasi trobi ben miti mi, èn mi de na libi ete. So mi ben tanapu tapu en èn mi ben naki en kiri, bikasi mi ben si fa a ben fadon, èn fu tru a no ben man tan na libi; èn mi ben teki a krown disi ben de na tapu en ede, èn a buye disi ben de na en anu, èn mi ben tyari den kon dya na mi masra.

Dan David ben grabu en krosi èn priti den, èn ala en mansuma disi ben de nanga en ben du a srefi; èn den ben de nanga sari, èn den ben krei, èn den ben faste te leki mofoneti gi Sha'ul nanga Y'honatan en manpikin, èn gi a pipel fu Masra, èn gi a oso fu Israel, bikasi den ben fadon

nanga howru. En David ben taki gi a yongu man disi ben tyari a boskopu kon taki: Suma na yu? En a ben piki taki: Mi de a manpikin fu wan freimde suma, wan Amalèki suma. En David ben aksi en taki: Fa yu no ben frede fu langa yu anu, naki a salfuwan fu Masra kiri? En David ben kari wan fu en yongu man kon, èn a ben taki: Go krosibej, èn fadon na en tapu. En a ben naki en kiri.”

Bij het lezen van dit verslag vielen mij enkele dingen op, die ik hier graag met u wil delen. Toen de boodschapper David de slechte tijding bracht, had hij het slechts over de dood van Sha’ul en Y’honatan, niet over de dood van de andere twee zonen van de koning. Hij was dus blijkbaar zeer goed op de hoogte van de nauwe vriendschapsbanden tussen David en Y’honatan.

Verder viel mij op, dat David bij het horen hiervan niet meteen geëmotioneerd raakte, maar aan hem vroeg hoe hij dat zo zeker kon weten. Om David ervan te overtuigen dat Sha’ul echt wel dood was vertelde hij hem, dat hij dit niet alleen met eigen ogen gezien heeft, maar daar zelf ook nog een handje bij geholpen had. Hij ging er natuurlijk van uit, dat David daar heel blij mee zou zijn, want Sha’ul was immers zijn vijand die hem naar het leven stond, maar nu door toedoen van hem geen bedreiging meer voor David en zijn koningschap vormde. De Amalekiet verwachtte waarschijnlijk een vorstelijke beloning en dikte zijn verslag sterk aan door te zeggen dat hij het was die de koning heeft gedood en diens kroon en armband voor David heeft gebracht. Dat laatste klopt uiteraard en was een tastbaar bewijs dat de koning daadwerkelijk dood was, maar de rest van het verhaal neem ik met een korreltje zout. Ik geloof er helemaal niets van dat de Amalekiet Sha’ul zou hebben gedood, want in שמואל א Sh'mu'el alef [1 Samuël] 31:4 staat namelijk, dat Sha’ul zelf zijn zwaard nam en zich erin stortte omdat zijn wapendrager weigerde, dit voor hem te doen.

Met de kroon en het armband als bewijs moest David nu wel geloven dat de koning daadwerkelijk dood was en ook zijn beste vriend Y’honatan, maar hij kon zich daarin helemaal niet verheugen zoals de Amalekiet verwacht had, maar barstte uit in tranen van verdriet.

Hij vroeg de boodschapper wie hij was en waar zijn familie vandaan kwam. Toen hij te horen kreeg dat die man een Amalekiet was, zei David: *“Hoe heb je het gewaagd je te vergrijpen aan de gezalfde van de Eeuwige en hem te vermoorden? - Fa yu no ben frede fu langa yu anu, naki a salfuwan fu Masra kiri?”* Hij riep een van de soldaten en beval hem, de Amalekiet neer te steken. De soldaat stak hem dood terwijl David zei: *“Dit is je verdiende loon, want je klaagde je zelf aan door te zeggen, dat je de door G'd gezalfde koning gedood hebt! - Yu brudu de na tapu yu ede, bikasi yu mofo ben gi kotoigi agensi yu taki: Mi ben naki a salfuwan fu Masra kiri!”* (שמואל ב Sh'mu'el alef [2 Samuël] 1:16). Daarna lezen we een tijdje niets meer over de vierhonderd Amalekieten die aan de wraak van David ontsnapt waren totdat we in de kronieken deze passage uit de tijd van koning Y’chiz’qiyahu [Jehizkia] tegenkomen.

דברי הימים א Div'rei haYamim alef [1 Kronieken] 4:42-43

*“Ook ging een deel van de Simeonieten, vijfhonderd man, naar het gebergte Seïr, onder aanvoering van Pelatja, Nearja, Refaja, en Uzziel, de zonen van Jisi; Zij sloegen het overblijfsel van **Amalek**, dat ontkomen was; en bleven daar wonen tot op de huidige dag.”* (NBG-vertaling).

“Wan grupu fu den Simeon suma, wan feifi hondro mansuma so, ben go na a bergi Seïr; den kapten ben de Pelatya, nanga Nearya, nanga Refaya, nanga Usiyel, den manpikin fu Yisi; èn den ben naki den suma fu Amalèk disi ben tan abra, disi ben lowe go kibri, èn den ben go libi drape te leki tide.”

Tanach (NBV): *“Vijfhonderd leden van de stam Shim'on [Simeon] trokken onder aanvoering van Yishi's zonen Plat'ya, N'ar'ya, R'far'ya en Uzi'el naar het Seïrgebergte. Daar dodden ze de overgebleven **Amalekieten**, en sindsdien wonen ze er, tot op de dag van vandaag.”*

Volgens deze passage zouden de laatste nog overgebleven Amalekieten door de vijfhonderd Simeonieten in het Seïrgebergte zijn gedood en daarmee lijkt G'ds opdracht uit דברים D'varim [Deuteronomium] 25:17-19, de herinnering aan Amalek onder de hemel uit te wissen, nu wel definitief te zijn uitgevoerd, maar helaas blijkt dit ook deze keer niet helemaal het geval te zijn, want in het boek Esther wordt de jodenhater Haman, die het Joodse volk in het gehele

Perzische Rijk wilde uitroeien, tot vier keer aan toe de Agagiet genoemd, dat wil zeggen: de nakomeling van Agag, de koning van Amalek!

Zoals Amalek de belichaming van de oervijand is geworden en symbool staat voor onze oude zondige natuur en de Amalekieten alle aartsvijanden van G'ds volk door de eeuwen heen vertegenwoordigen, zo wordt Haman als een voorafbeelding van de antichrist gezien.

Toch ook met de dood van Haman is de strijd, die de Eeuwige in שמורת Sh'mot [Exodus] 17:16 gezworen heeft van generatie op generatie voor ons met Amalek te voeren, nog niet beëindigd, want in Psalm 83, die over de eindtijd gaat, komen we de Amalekieten opnieuw tegen:

תהלים Tehilim [Psalmen] 83:2-9

*“O G'd, houd U niet stil, zwijg niet en blijf niet werkeloos, o G'd. Want zie, uw vijanden tieren, uw haters steken het hoofd op; zij smeden een listige aanslag tegen uw volk en beraadslagen tegen uw beschermelingen. Zij zeggen: Komt, laten wij hen als volk verdelgen, zodat aan de naam van Israël niet meer wordt gedacht. Want zij hebben eensgezind beraadslaagd, tegen U een verbond gesloten: De tenten van Edom en de Ismaëlieten, Moab en de Hagrieten, Gebal, Ammon en **Amalek**, Filistea met de inwoners van Tyrus; zelfs Assur heeft zich bij hen gevoegd, zij zijn de zonen van Lot tot steun.”*

“No tan tiri, o Gado; no hori Yu freide, èn no tan pi, o Gado. Bikasi luku, Yu feyanti meki dyugudyugu ; èn den sma disi no lobi Yu ben opo den ede. Den ben teki koni rai agensi Yu pipel, èn den ben rai agensi Yu kibriwan. Den ben taki: Kon, èn meki wi koti den puru fu de wan pipel, so dati den no sa memre a nen fu Israël moro. Bikasi den ben teki rai makandra nanga wan mofo; den kon makandra agensi Yu. Den tenti fu Edom nanga den Ismaël suma, Moab nanga den Hagar suma, Gebal, Amon nanga Amalèk, Filistea nanga den suma disi de libi na ini Tirus; Asur srefi ben kon moksi nanga den; den ben yepi den pikin fu Lot..”

Het Boek: *“Laat iets van U horen, o G'd! Spreek toch en blijf niet werkeloos toezien. Uw tegenstanders gaan tekeer. De mensen die U haten, krijgen de overhand. Zij beramen aanslagen tegen Uw volk en overleggen hoe zij Uw volgelingen kunnen aanvallen. Zij zeggen tegen elkaar: We gaan dat hele volk uitroeien. Niemand kent dan nog het volk van Israël. Zij waren het al snel eens en hebben een verdrag gesloten om gezamenlijk tegen U op te staan. De Edomieten en Ismaëlieten; de Moabieten en de Hagarenen. De Gebalieten, Ammonieten en **Amalekieten**; en ook de Filistijnen, samen met de inwoners van de stad Tyrus. Assur kwam erbij; het helpt de nakomelingen van Lot.”*

De vijandschap tussen Amalek en Israël is helaas nooit de wereld uit geweest en zal ook tot het einde toe blijven zoals blijkt uit תהלים Tehilim [Psalmen] 83:2-9, waarin wij een 3000 jaar oude beschrijving vinden van een samenzwering van Israëls hedendaagse vijanden tegen het volk van G'd en tegen de Eeuwige zelf!

Ondanks alle vredesovereenkomsten en alle territoriale toegaven zal de Arabische haat tegen de Joden en hun G'd blijven bestaan, want in Psalm 83 lezen wij, dat alle buurvolken van Israël inclusief Amalek een toekomstig verbond met elkaar zullen sluiten om Israël te overvallen en de Joden als volk te verdelgen.

Ammon, in het Arabisch Ammān, Moab en Edom vertegenwoordigen Jordanië. Zij zijn de zonen van Lot (בראשית B'reshit [Genesis] 19:30). Gebal, in het Arabisch Jubayl, het vroegere Byblos, en Tyrus, in het Arabisch Sūr, zijn steden in Libanon. Assur omvat het huidige Syrië en Iraq. De Ismaëlieten zijn de rechtstreekse nakomelingen van Ismaël en de Hagrieten zijn de overige nakomelingen van Hagar, de Egyptische moeder van Ismaël.

In vers 8 wordt naast Amalek ook Filistea genoemd. In de oorspronkelijke Hebreeuwse tekst staat daar פלשת P'leshet hetgeen ook Palestina betekent. Dus als er in de eindtijdprofetieën gesproken wordt over de Filistijnen, dan staat er in de grondtekst het woord פלשתים P'lishtim, dat we nu ook in de moderne Israëlische media tegen komen in verband met de Palestijnen. Ook in het Arabisch is dat niet anders. Het Arabische woord voor “Palestina” is namelijk فلسطين

Filistin, dat onmiddellijk doet denken aan “Filistijn”, en inderdaad: het is hetzelfde woord dat in de Arabische bijbels staat voor “Filistea”. In de Semitische talen zijn Filistijn en Palestijn volstrekt identieke woorden en het verschil tussen beide namen bestaat eigenlijk alleen in de Westeuropese talen. Met Filistea kan derhalve niets anders dan de Gazastrook bedoeld zijn.

Maar nu zitten wij nog met de vraag, welk land of welk volk in vers 8 Amalek genoemd wordt. Is dit een volk, dat daadwerkelijk voortkomt uit het zaad van Amalek of is het een vijand in de geest van Amalek. Als het in deze tekst daadwerkelijk om fysieke nakomelingen van de Amalekieten gaat, dan zullen zij deel uitmaken van één van de bestaande volken in de regio en zich in de eindtijd ook als zodanig herkenbaar maken, maar als het om een groepering gaat die in de geest van de aartsvijand Amalek uit is op de totale vernietiging van Israël en vol haat zit tegen de G'd van Israël, dan wordt het een stuk moeilijker om hem als Amalek te identificeren, want door de eeuwen heen kwamen reeds vele vijanden daarvoor in aanmerking, zoals o.a. de Romeinen, de Inquisiteurs, de Nazis enzovoorts. Ik geloof echter, dat het geen van dezen zal zijn. Op zich zou Iran nog niet eens zo een gek idee zijn gezien het feit, dat juist in dat land de Amalekiet Haman destijds zijn haat tegen Israël onder het volk zaaide en misschien is de geest van Amalek daar nog volop aanwezig?

Het in Psalm 83 genoemde bondgenootschap moet nog komen, want het is zowel in de hele geschiedenis alsook in de Bijbel nergens terug te vinden. Deze volken hebben zo nu en dan wel *afzonderlijk* samengewerkt in de strijd tegen Israël, maar nooit allemaal tegelijk! U zult nu wel denken: En die oorlogen van 1948 en 1967 dan? Toen hebben ze toch wel gezamenlijk Israël aangevallen? Ja, dat klopt! Met uitzondering van Filistea en Amalek, want die bestonden toen nog niet als land en volk en nu ook nog niet! Het vormen van een bondgenootschap, waar praktisch alle naburige landen van Israël deel van uitmaken inclusief Filistea en Amalek met als doel om Israël van de aardbodem weg te vagen, zal dus pas in de toekomst plaats vinden als de ruiter op het rode paard komt aanstormen.

Toch hoeven wij dit niet te vrezen, want er staat geschreven: *“De Hand van de Eeuwige beschermt ons vanuit de hemel en Hij voert onze strijd tegen Amalek van generatie op generatie!”* (שמורת Sh'mot [Exodus] 17:16, Het Boek). Amen!

Werner Stauder